

Ijodkorlik

Xalqaro Nordik Universiteti

1- Kurs mustaqil tadqiqotchisi

Abdurasulova Atirgul Miktibayevna

Annotatsiya:

Ijodkorlik — bu insonning yangi g'oyalar, fikrlar yoki mahsulotlarni yaratish qobiliyatidir. Ijodkorlik turli sohalarda namoyon bo'lishi mumkin: san'at, ilm-fan, texnologiya, adabiyot va boshqa ko'plab sohalarda. U insonning xayolotini, tasavvurini va muammolarni yechishdagi innovatsion yondoshuvlarini talab qiladi. Ijodkorlik ko'pincha yangi g'oyalar, yangi shakllar va usullarni kashf etish orqali rivojlanadi va jamiyatning ijtimoiy, madaniy va iqtisodiy taraqqiyotida katta rol o'ynaydi.

Ijodkorlikni rivojlantirish uchun ochiq fikrlash, tajribalar va risklarni qabul qilish zarur. Shuningdek, ijodkorlikni qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratish, motivatsiya va ilhom manbalarini taqdim etish muhimdir. Ijodkorlik faqat tashqi muhitdan emas, balki ichki o'zgarishlardan ham kelib chiqadi, ya'ni inson o'z ichki imkoniyatlarini anglash va rivojlantirish orqali ijodiy ishlarni amalga oshirishi mumkin.

Ijodkorlikning asosiy jihatlari va uning turli sohalarda o'rni haqida qisqacha ta'rif beradi, shuningdek, ijodiy jarayonni qo'llab-quvvatlashning zarurligini ta'kidlaydi. O'quvchilar ijodkorlik qobiliyatini rivojlantirish ta'lim-tarbiya jarayonida olgan bilim, ko'nikma va malakalarni amalda mustahkamlovchi omil bo'lib, u o'quvchini ma'naviy rivojlantirishga olib keladi.

Kalit so'zlar: Ijodkorlik, Innovatsiya, Yangi g'oyalar, Tasavvur va xayol, Kreativ fikrlash, Ilhom, Problema yechish, San'at va ilm-fan, Ochiq fikrlash, Ijodiy

jarayon,Rivojlanish va o'zgarish,Motivatsiya,Ijodiy salohiyat,Kreativ muhit,Ijtimoiy rivojlanish,Yangi texnologiyalar,Ijodiy tavakkalchilik,Tajriba va xatoliklar,Shaxsiy o'sish,Ijodiy ta'lim

Kirish:

Psixolog olimlarning ta'kidlashicha, mehnatning u yoki bu ko'inishida talab qilinadigan qobiliyatlar ish va faoliyat jarayonida paydo bo'lib, rivojlanadi. Ijod – insonning modiy va ma'naviy ne'matlarini yaratish faoliyatlaridir. Unda inson tafakkuri, xotirasi, tasavvuri, diqqati, irodasi faol ishtirok etadi, butun bilimi, tajribasi, iste'dodi namoyon bo'ladi.

Ijod dastlab inson tasavvurida tug'iladi, keyin ijodga taalluqli masalalar yuzasidan izlanishlar olib boriladi, boshqalar bajargan ishlar tanqidiy ko'rib chiqiladi, tahlil etiladi, kuzatishlar, tajribalar o'tkaziladi, mantiqiy xulosalar chiqariladi, gipotezalar qilinadi, bular tajribada sinab ko'riladi, noto'g'ri bo'lsa yangilanadi.

O'quvchilar texnik ijodkorligi ularning texnik masalalarni yechish va bu yechimlarni harakatli modellar yoki tajriba namunalarini texnik loyihalari, maketlari sifatida ifodalash bilan bog'liq amaliy faoliyati,-deb atash qabul qilingan.

Ixtirochilik – tegishli idoralar tomonidan patentlar bilan tasdiqlanadigan yangi texnik yechimni ishlab chiqishga yo'naltirilgan ijodiy faoliyat turi, ixtirochilik ijodkorligi esa bu jarayonning shaxsdagi zehnlilik, topqirlik, mustaqil va tanqidiy fikrlash kabi ijodkorlik sifatlari bilan bog'liq.

Ijodkorlikka bo'lgan ehtiyoj psixofizologik jihatdan qaralganda, o'z rivojlanishida bir necha bosqichlarda amalga oshadi. Bulardan birinchisi havas-ehtiyojning eng sodda shakli bo'lib, inson tomonidan ongli boshqariladi. Ikkinchidan, nisbatan yuqoriroq rivojlanish bosqichi bo'lgan xohish ham inson tomonidan ongli boshqarilib, u shaxsning ma'lum buyum yoki hodisaga nisbatan munosabatlari majmuasini ifodalaydi. Uchinchidan, eng murakkab bosqich bo'lgan qiziqish, xohish va u bilan bog'liq bo'lgan tushunchalar asosida yuzaga keladi.

Qiziqish hayotdagi tashqi ta'sirlar, shaxs faoliyati hamda ta'lim-tarbiya jarayoni ta'sirida shakllanib boradi. Bu holatlar psixologik omillar-diqqat, idrok, tushuncha, xotira, fikrlash, sezgi va iroda xislatlariga sezilarli ta'sir ko'rsatib, shaxsning shakllanishida alohida muhim ahamiyat kasb etadi.

Texnologiya ta'limiga taalluqli bilim, ko'nikma va malakalarni egallash pedagogik jarayondir. V.P.Bespalko ta'rifi ko'ra, "Pedagogik jarayon – bu o'qituvchi tomonidan tashkil etiladigan jarayon bo'lib, u shaxsning ma'lum sifatlarini rivojlantirish, unga ta'lim-tarbiya berish vazifasini bajaradi"... Shunday ekan, o'qituvchining ijodiy xislatlari rivojlangan bo'lishi bilan bir qatorda pedagogik jarayonni yaxshi tashkil eta olishi talab etiladi.

Xulosa:

Ijodkorlik — bu insonning yangi va original g'oyalar yaratish, yangi yechimlar topish qobiliyatidir. U har bir sohada, jumladan san'at, ilm-fan, biznes va kundalik hayotda muhim ahamiyatga ega. Ijodkorlikni rivojlantirish uchun ijtimoiy va psixologik omillar muhim o'rin tutadi, chunki ochiq fikrlash, ilhom va erkin muhit ijodiy jarayonni qo'llab-quvvatlaydi. Bunda tajriba qilish va xatolardan o'rganish katta rol o'ynaydi. Ijodkorlik nafaqat shaxsiy o'sish, balki jamiyatning rivojlanishida ham hal qiluvchi omil hisoblanadi. Shuning uchun, ijodkorlikni rag'batlantirish va uning rivojlanishiga imkon yaratish zarur. Ijodkor fikrlash va ijodiy yondoshuv har bir insonda mavjud bo'lib, uni faol ravishda qo'llash, zamon talablariga mos ravishda o'zgarishlarga tez moslashishga imkon beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar roy'xati

A.Abdullayev (2011). *Ijodkorlik va uning rivojlanishiga oid ilmiy asoslar*.

Ushbu asar ijodkorlikning psixologik va pedagogik jihatlarini o'rganadi va o'zbek pedagogikasi uchun ijodkorlikni rivojlantirish usullarini taklif etadi.

Ergashev, M. (2015). *O'zbekiston ta'lim tizimida ijodkorlikni rivojlantirish*. Maktabda va oliy ta'limda ijodkorlikni rivojlantirishning ahamiyatini va metodik tavsiyalarni ko'rib chiqadi.